

High Tea met ouders van uithuisgeplaatste kinderen

In het proces rondom het actieplan “jeugdhulp in gezinsvormen” zijn de pleegouders, pleegkinderen en professionals aan het woord geweest. Alle partijen hebben aangegeven waar zij tegen aan zijn gelopen. De pleegkinderen hebben daarbij aangegeven dat de ouders buiten spel worden gezet en worden vergeten in het proces. Zo ontmoeten de gemeenten van Haaglanden en een aantal ouders van uithuisgeplaatste kinderen elkaar op vrijdag 23 juni 2017 in Pavlov. Zij zijn het gesprek aangegaan met een aantal ouders van uithuisgeplaatste kinderen om te luisteren naar hun kant van het verhaal.

De ouders waarderen dat ze zijn uitgenodigd en een stem hebben gekregen. Er wordt gestart met een rondje waarbij iedere ouder de kans krijgt om een stukje van het eigen verhaal te vertellen.

1. Begrip en steun voor ouders

“Wij zien van elkaar niet dat we allemaal uithuisgeplaatste kinderen hebben. Je kunt maar beter blind zijn”

Kinderen kunnen niet thuis blijven wonen om een reden, dat is pijnlijk en heeft heel veel effect op het gezin dat achterblijft. Er is te weinig aandacht voor de impact die het heeft op de achterblijvers. Het is voor ouders heel zwaar. Allerlei emoties komen voorbij in deze tijd. Zeker als er geen familie in de buurt is of goeie vrienden die kunnen steunen. Ze kunnen hun verhaal niet kwijt en kunnen niet om hulp vragen of erover praten vanwege het onbegrip.

Ouders worden vaak niet meegenomen, betrokken en gezien in het proces. Ouders hebben behoefte aan een uitlaatklep. Ze kunnen nergens herkenning vinden voor hun situatie en blijven daardoor geïsoleerd. Door contact met andere ouders die in dezelfde situatie zitten ontstaat er herkenning en erkenning (“de buitenwereld begrijpt ons niet”) en daar is behoefte aan.

Het wordt kinderen en ouders moeilijk gemaakt om een normale relatie aan te gaan. Het wordt kinderen onthouden om hun ouders te zien. Het kind kan daardoor een angst ontwikkelen om hun ouders nooit meer te mogen zien. Er ontstaat een trauma. Door wat meer ruimte in de afspraken zou dit voorkomen kunnen worden.

Er worden met de ouders afspraken gemaakt over het contact tussen ouder en kind na de uithuisplaatsing. Ook als de kinderen zelf vragen om meer contact en de ouders hierin voorzien, krijgen zij het verwijt dat ze hun kinderen te veel zien. En dan zijn er ineens consequenties voor de ouders. Ze hebben behoeften aan een regeling die aangepast kan worden aan de wensen van het individuele kind, want die veranderen mee. Bij het opstellen van deze afspraken wordt er te weinig gekeken naar de vorm die het beste past bij het gezin. De ene afspraak kan misschien wel passen bij het oudste kind, maar niet bij het jongste kind. Het zou beter zijn als hier rekening mee wordt gehouden.

Tips: praatgroep voor ouders van uithuisgeplaatste kinderen, rekening houden met het effect op het gezin dat achterblijft bij uithuisplaatsing, themabijeenkomsten/ondersteuning over: hoe blijf je ouder?, bespreekbaar maken van schaamte en isolement

2. Positie van ouders tijdens hulpverleningsproces

“Als ouder krijg je het gevoel dat je het fout hebt gedaan”

De overleggen waar ouders voor worden uitgenodigd zijn massaal. Soms zijn er wel 21 hulpverleners. Als ouder krijg je het gevoel dat jij het fout hebt gedaan. Ze hebben het beste voor gehad met hun kinderen. Ze doen het niet expres. Als ouders een melding doen van fouten die in een pleeggezin gemaakt worden en hun zorgen delen, zijn zij zelf degene die doorgestuurd worden naar GGZ. Het helpt om iemand mee te nemen naar dit soort overleggen, maar als er geen familie/vrienden in de buurt zijn dan houdt het op. Een maatje voor ouders die mee zou kunnen gaan, maar ook iemand die meer kennis heeft in de hulpverlening zou wenselijk zijn. Voor ouders zou het dan makkelijker worden om zelf de regie te nemen. Ze zijn dan op de hoogte wat er gaat komen en kunnen een bijdrage leveren bij het opstellen van het plan zodat deze beter is afgestemd op het gezin.

Ouders willen graag meedenken en helpen, al is het maar een panel voor pleegouders; wat verwacht je van een pleeggezin? Er bestaat ook een kinderraad. Ouders zouden dit ook willen hebben. Zo kunnen ouders adviseren, bijvoorbeeld aan instellingen en de gemeenten over hoe om te gaan met pleegzorg.

Tips: ouder neemt maatje mee naar overleggen (minder hulpverleners) en ouder zelf plan maken en zoekt daar hulpverleners bij, ouderraad.

3. Persoonlijk contact en oprechte interesse

“Als ouder hou je er van, maar hulpverleners worden er voor betaald”

Niet alleen de kinderen, maar ook de ouders hebben een luisterend oor nodig. Er is door de hulpverlening geen tijd meer voor echte aandacht. Er zijn verschillende initiatieven in het leven geroepen om de aandacht weer terug te brengen. Er is nog maar weinig succes geboekt, vaak mist alsnog de individuele aandacht. Er is zeker voor de kinderen hulp nodig dat ze erover kunnen praten, ze hebben de ruimte nodig om dingen te verwerken.

Ze hebben behoefte aan ervaren hulpverleners of dat er in de opleiding al meer contact is met het werkveld bijvoorbeeld met een groepje ouders, zodat ze in de opleiding al leren wat er allemaal mis kan gaan. Er zijn genoeg voorbeelden van dingen die er mis zijn gegaan. Denk aan een gezinscoach die 4 maanden de tijd neemt om de problematiek in kaart te brengen, terwijl er direct hulp nodig was in het gezin. Maar ook gesprekken die op kantoor gevoerd worden in plaats van in de huiselijke kring, echte interesse tonen en huisbezoeken worden bijna niet gedaan. Er is een gebrek aan persoonlijk contact. De ervaring leert ook dat spanningen bij de kinderen en/of in het gezin er vaak in de avond of weekenden uit komen. Er is dan geen hulpverlener om te helpen, want die gaan naar huis als de werkdag is afgelopen.

Tips: verhalen van ouders een plek geven in de opleiding, tijd maken voor oprechte interesse en luisteren naar ouders, noodlijn voor hulpverlening, contact met pleegouder/maatje voor als het mis gaat etc.

4. Stabiliteit

“Hij leeft vanuit een rugzak, al vanaf zijn 8”

De ouders gunnen het voor kinderen dat er meer stabiliteit zou zijn in de hulpverlening. Niet alleen omdat jonge hulpverleners weg gaan wegens zwangerschapsverlof, maar ook omdat ze hebben gezien dat de pas afgestudeerde hulpverleners alles uit een boekje halen. Zo is de wisseling in voogden hoog en de schiet de overdracht van informatie te kort. De vele verslagen die gemaakt worden, zijn niet zorgvuldig genoeg opgesteld en daardoor kloppen de dossiers niet meer. Voor de volgende voogd wordt het onmogelijk om nog een goed beeld te maken van de situatie.

Er wordt te weinig gesproken over het moment waarop de kinderen weer thuis mogen komen wonen. Niet alleen de kinderen, maar ook de ouders hebben dat wel nodig. Mede hierdoor ontstaat er wantrouwen tussen de ouders en hulpverleners. Dit is nadelig, omdat er dan geen of minder informatie met elkaar gedeeld wordt. Er zijn veel zorgen voor wat er gebeurd als het kind 18 wordt, maar er is weinig hulpverlening op dit gebied waar ze hun vragen kunnen stellen. Het is ook niet duidelijk waar de kinderen dan naar toe gaan en bij wie ze terecht kunnen.

Als het escaleert of niet meer gaat in een pleeggezin dan komt het kind opeens terug naar huis, terwijl het daar om een reden mis is gegaan. Het komt vaak als het niet goed gaat weer terug naar huis, terwijl het niet goed ging thuis. Ze kunnen dan geen plek vinden en je hebt dan geen keuze. Om de pleegzorg continueren, voelen ouders zich soms gedwongen om gekke handelingen te doen of situaties te overdrijven. Ouders zien dat pleegzorg nog

nodig is, maar ze moeten de gemeente en betrokken instellingen overtuigen dat het nodig is. Als het een periode goed gaat dan moeten de kinderen al te snel weer terug. “Het is net alsof het niet goed mag gaan”.

Tips: zorg voor goede dossieroverdracht bij wisseling van hulpverleners, plaats niet kind weer naar huis als het in een pleeggezin niet goed gaat maar zoek naar andere mogelijkheden.

5. Complexiteit van jeugdhulp

“Jeugdzorg zegt: mijn kind heeft een beetje pech gehad”

Als het duidelijk is wat er aan de hand is, dan is er van alles aan zorg voor handen, maar anders niet. Soms zijn situaties of problematieken zo complex en moet er meer buiten de hokjes gezocht worden naar mogelijkheden. Het kan ook juist een kracht zijn om kinderen met verschillende problematiek bij elkaar te brengen.

Er zijn zowel bij gemeenten als instellingen veel administratieve handelingen die uitgevoerd (moeten) worden; iedere keer weer een vragenlijst of een nieuw systeem. Ouders stellen voor om daar te kijken naar alternatieven. Is het bijvoorbeeld mogelijk om als ouder mee te kijken met zo'n behandelplan of video-/geluidsopnamen van de gesprekken te maken zodat er een onafhankelijk beeld wordt gecreëerd dat gedeeld kan worden in plaats van steeds opnieuw het verhaal te moeten vertellen? Ook is het verschil tussen de regio's is groot. Bij de ene is hulpverlening wel mogelijk en bij de andere moet er lang gewacht worden. Daarnaast wordt er continu tegen een muur van eeuwige wachtlijsten opgelopen.

Inmiddels is er zoveel verandert in de hulpverleningsstructuur dat de meeste ouders niet eens meer weten bij wie ze terecht kunnen voor vragen of hulp. Er is veel chaos en het is niet meer duidelijk welke vormen van hulp er zijn; “Jij moet vertellen wat jij wilt, maar je weet niet wat er is aan hulp”.

Tips: hulpverleningskaart, wegwijs door de pleegzorg voor ouders, aandacht voor ouders en kinderen, zo min mogelijk met administratie bezig, maatwerk en ruimte voor alternatieven

Acties op basis van tips van ouders

Begrip en steun voor ouders

- praatgroep voor ouders van uithuisgeplaatste kinderen
- rekening houden met het effect op het gezin dat achterblijft bij uithuisplaatsing
- themabijeenkomsten/ondersteuning over: hoe blijf je ouder?

- bespreekbaar maken van schaamte en isolement

Positie van ouders tijdens hulpverleningsproces

- ouder neemt maatje mee naar overleggen (minder hulpverleners)
- ouder zelf plan maken en zoekt daar hulpverleners bij
- ouderraad

Persoonlijk contact en oprechte interesse

- verhalen van ouders een plek geven in de opleiding
- tijd maken voor oprechte interesse en luisteren naar ouders
- noodlijn voor hulpverlening
- contact met pleegouder/maatje voor als het mis gaat etc

Stabiliteit

- zorg voor goede dossieroverdracht bij wisseling van hulpverleners
- plaats niet kind weer naar huis als het in een pleeggezin niet goed gaat, maar zoek naar andere mogelijkheden

Complexiteit van jeugdhulp

- hulpverleningskaart
- wegwijs door de pleegzorg voor ouders
- aandacht voor ouders en kinderen
- zo min mogelijk met administratie bezig
- maatwerk en ruimte voor alternatieven